

RÈQUIEM PER UNA LLENGUA

Pocs dies després del començament de curs, ens hem pogut assabentar d'un nou greuge envers la llengua catalana, la sortida del decret —durant uns quants mesos sense mostrar-se a la llum— que a pocs havia fet concebre alguna esperança de millora de la situació actual; creim que segueix cavant la fossa a la nostra, minvada, menyspreada i trepitjada llengua.

Després del decret de 1979 i observada la seva inoperància en matèria de normalització lingüística, no calia més que esperar un decret que corregís els múltiples errors de l'anterior, i no, no s'han corregit, possiblement s'han agreujat.

Ja sabem que aquesta opinió no és compartida i que els que l'han fet diran que l'altre decret va complir el seu objectiu i que aquest complirà el que li correspongui. Ja sabem que sempre hi ha opinions contràries, però les opinions és necessari sustentar-les amb arguments i raonaments, i això serà el que farem. El conseller de Cultura deia als diaris que l'oposició parlava d'una botella mig buida i que ells parlaven d'una botella mig plena. I doncs, nosaltres intentarem demostrar que amb aquest tipus de decret no ompliran cap botella, sinó que l'acabaran de buidar.

Els arguments que s'utilitzen des de dalt pe considerar l'anterior decret com un bon decret són entre d'altres, les estadístiques que parlaran de tants per cent molt elevats de compliment del decret i comparant els tant per cent d'ensenyament de català a les nostres escoles anteriors a 1979, podran parlar d'un gran avanç cap al bilingüisme.

Nosaltres, sense estadístiques —moltes contestacions són de conveniència— intentarem demostrar el fracàs d'un decret que deien havia de servir per normalitzar una llengua. Els fets són els següents:

—Moltes escoles de les Illes Balears només fan dues hores de català setmanals. (Font: Els horaris de les mateixes escoles).

—Moltes escoles de les Illes només fan una hora de català setmanal. (Font: Els mestres dels claustres que han confeccionat els horaris).

—Moltes classes de moltes escoles no tenen cap hora d'ensenyament de català en tot l'any. (Font: Les mateixes que en els apartats anteriors i les converses directes amb molts escolars que no entenen encara el mallorquí i que diuen que no els en fan classe a l'escola).

—En els patis de quasi totes les escoles de Palma i pobles de la costa de Mallorca, la llengua habitual de relació dels alumnes, fins i tot dels catalanoparlants, és el castellà. (Font: Qualsevol pati d'aquestes escoles).

—Després de 6 anys de vigència del passat decret no s'acompleix un dels seus principals objectius: aconseguir que els alumnes d'E.G.B. tenguessin un domini igual d'ambdues llengües —la fal·làcia del bilingüisme—. Els alumnes surten de les nostres escoles, els castellanoparlants sense dominar el llenguatge oral del català i per tant, tampoc l'escrit que de cap manera arriben a dominar tampoc els catalanoparlants. (Font: els alumnes amb graduat escolar o certificat d'E.G.B.).

—Continuen anant alumnes de les nostres escoles a actes públics en mallorquí, on demanen: —iEn castellano, que no le entendemos!—. (Font: Programa: "La Caixa a les Escoles". Lloc: Multicines Chaplin. Moment: presentació d'una pel·lícula).

—Després de 6 anys de decret, molts alumnes continuen sense entendre les explicacions en català. (Font: Qualsevol persona que hagi hagut de donar explicacions sobre una visita-excursió, que fan els alumnes de les escoles, quan demanen si l'ha de fer en castellà o en mallorquí —6 anys d'ensenyament haurien d'esser suficient garantia per no haver-ho de demanar).

Aquests fets podrien allargar-se fins a l'infinit, però tots es resumeixen en una penosa conclusió: **L'ús de la llengua catalana ha disminuït durant el període que va desde 1979 a 1985 de forma alarmant.**

Constatar aquest fet no és gaire difícil. En primer lloc haurem de contar el nombre de persones catalanoparlants mortes durant aquest lapse de temps. En segon lloc, comptarem les persones nades també durant el mateix període i que són catalanoparlants, veurem com la primera xifra és superior a la segona, i com en conseqüència es pot afirmar que hem perdut parlants en la llengua d'aquesta terra, la llengua catalana.

Al resultat de restar les dues xifres anteriors, és clar que hi podríem sumar, el nombre de persones que durant aquest temps s'han qualificat per usar potencialment la nostra llengua, però les xifres no serien significatives. És tràgic, però el camí cap a la substitució lingüística continua imparabla i els nostres governants es treuen de la mànega un decret que en lloc de millorar la situació, si la llei de normalització lingüística no ho soluciona, sense cap mena de remei, l'empijorrarà.

I això és el que passarem ara a analitzar. Quines són les grans incongruències —a part d'haver nat abans de la seva mare— d'aquest decret i segur que no les analitzarem totes:

Es continua diferenciant la llengua catalana de les altres romàniques i de totes les llengües del món, i en especial de

les de l'Estat espanyol, quan diu:

"..., i de potenciar i respectar l'estudi i la protecció de les modalitats insulars de la llengua sense perjudici de la unitat de l'idioma".

També a una altra part:

"Els programes de l'ensenyament han de contemplar l'estudi, el foment i la protecció de les modalitats fonètiques i del lèxic pròpies de les Illes Balears".

En primer lloc, aquí s'ha de dir que a cap Comunitat Autònoma que tenguí com a llengua pròpia, la castellana i com a parla, qualsevol dels molts dialectes del castellà —murcià, granadí, sevillà, santanderí, burgalès, etc.— no tenen escrit en lloc que s'hagi de protegir i potenciar l'estudi de la modalitat particular del territori de la llengua castellana, i tots sabem que les diferències són clares i evidents, com les nostres.

En segon lloc, tots sabem o hauríem de saber que en qüestions de llenguatge, utilitzam distints nivells i des del nivell més vulgar, passant pel familiar o col·loquial i l'estàndard fins al nivell més culte o científic. L'escola, és clar que respectarà els diversos nivells de llenguatge que calgui. A l'escola hi fan feina unes persones que a més de tenir uns coneixements específics, són tècnics en educació, tècnics en pedagogia, tècnics en didàctica i que saben quin és el lèxic que s'ha d'ensenyar, saben que si una paraula no és del lèxic de la llengua, l'han d'erradicar, saben també que un significat es pot dir a través d'una sèrie de paraules, la primera que potenciaran serà la que tenen viva els alumnes. Això no lleva, emperò, que no puguin donar-ne a conèixer de sinònimes que siguin més usades a altres indrets dels Països Catalans. I pensar i fer això no significa centralisme, separatisme, ni cap mena d'isme. Pensar i fer això significa senzillament: ensenyar llenguatge.

Segueix el preàmbul del decret:

"... derogació de la normativa vigent, establerta al seu dia pel Govern de la Nació i que ja ha executat l'important paper per al qual fou creada".

Creim que ja hem demostrat que o no sabem el paper per al qual fou creada, o més val que no el sapiguem, o més val que no hi pensem o no va complir el paper per al qual s'havia d'haver creada la citada normativa.

"La finalitat última de la introducció de l'ensenyament de la llengua és la protecció d'aquesta,..."

Més avall i dins el mateix paràgraf diu que s'ha d'asse-

gurar el coneixement de la nostra llengua —eufemisme que tots utilitzam per evitar el seu nom real—. Aquí podem dir que aquesta declaració de principis no significa res si no va acompanyada de mesures eficaces, i no hi va. I no significa res perquè també es protegeix un cadàver quan se l'embalsama i també s'assegurava el coneixement del llatí quan després de més de 1.200 anys d'haver desaparegut com a llengua viva es posava obligatòriament als programes de les ensenyances mitjanes. **No podem desitjar una llengua protegida; necessitam una llengua que no necessiti protecció** i hi ha mitjans per aconseguir-ho.

El paràgraf següent no pot ser més que el resultat d'una inoperància total, d'un desconeixement de la realitat sociolingüística, d'una nul·la voluntat normalitzadora i d'una política segregacionista a l'hora de tenir en compte els drets lingüístics dels ciutadans:

"...l'ensenyament de la nostra llengua no es pot convertir, sota cap circumstància, en un instrument de divisió del nostre poble ni tampoc no ha de suposar una imposició per als immigrants..."

I encara que més avall digui:

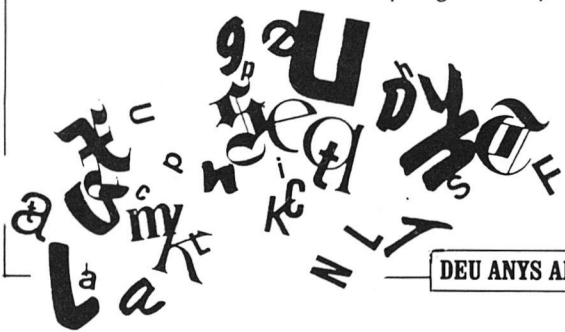
"...i en casos que s'han de considerar sempre com a excepcionals..."

Es inoperant perquè els immigrants sempre i a qualsevol part del món on han anat, s'han integrat sense gaires problemes. El problema més important sempre ha estat la por a no ser admesos per les poblacions que els acollien. Demostra el desconeixement de la realitat sociolingüística perquè fins avui, la major part de la població immigrada no ha tengut cap necessitat d'integrar-se, al menys a nivell lingüístic. Al contrari, la població autòctona s'ha vist abocada a la creença que ella devia integrar-se lingüísticament a la població immigrant (i "Habla en cristiano!") No xerris en mallorquí que és una falta d'educació).

I el problema de la integració, el pot resoldre en gran part l'escola. Suposa una nul·la voluntat normalitzadora perquè si volem facilitar la integració voluntària dels immigrants en el nostre poble, els hem de proporcionar escoles en català suficients i han de trobar més oportunitats de sentir i practicar la llengua del territori que els acull. Es una política segregacionista dels ciutadans d'aquest dissortat país, respecte dels altres ciutadans de l'Estat espanyol perquè a uns ciutadans se'ls respecten els drets territorials lingüístics quan són a la seva terra i se'ls respecten els drets lingüístics personals quan són a la nostra. En canvi als habitants de les Illes que ho desitgen, no els són respectats els drets territorials aquí ni els drets personals a la resta de l'Estat.

"En el curs d'Orientació Universitària i en el tercer curs del segon grau de Formació Professional, l'ensenyament de la llengua i de la literatura de les Illes Balears ha de ser optatiu per a l'alumne".

Un tractament més tercermundista que aquest de la llengua catalana a la nostra comunitat només es pot esperar

d'esperits purament centralistes. De persones que opten per la anihilació del català.

Si el català és la llengua pròpia d'aquest territori, si el català és la llengua oficial, si el castellà no és la llengua pròpia d'aquest territori encara que també sigui oficial, a què ve el que es declari optativa la llengua catalana a cert curs de F.P. i a C.O.U. i que no es declari també optativa la llengua castellana? Per què un tractament tan desavantatjós fet des d'aquí, per què ens pedregam les teules del nostre terrat? Per què aquest tractament de llengua de divisió inferior? Per què fan aquest tractament persones que sempre han viscut aquí, des de la nostra Autonomia, persones que se suposa han de defensar les seves coses abans que les alienes?

A continuació el decret segueix amb més mesures de caire proteccionista i paternalista. Un article que diu que es podran dur a terme a les escoles programes en llengua catalana, quan es desenvolupa en ordre, segueix posant tota

una sèrie de traves que dificulten que això es pugui convertir en realitat.

REsumint, pensam que aquest decret, Estatut en mà, i Constitució en mà, és un decret que no podria esser fet pitjor avui per un Govern central i que ens pareix mentida que sigui fet des d'aquí. Totes les mesures que es posen en pràctica no suposen més que pegats foradats que no curen i que pareix també que no emmalalteixen, però que deixen que el malalt faci la seva via cap a un destí fatal.

A les persones que de veritat estimam la llengua catalana, el nostre dissortat poble, el nostre petit país, pareix que no ens volen deixar més oportunitat que la d'entonar la vella pregària llatina per una llengua, avui malalta i que demà pot restar difunta.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ Editorial □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Amb la present entrega PISSARRA ha volgut fer una aproximació als C.E.P.s (Centres de Professors). Però amb tota la modèstia i consciència de les nostres possibilitats, una aproximació més que una valoració crítica. Per això darrer encara és una mica prest.

I si el número se titula *Cap al C.E.P.* no és casual. Les intencions del M.E.C. en el Decret de creació dels C.E.P.s són que tots els professors vegin aquests Centres com a cosa seva, pròpia, de tots els docents. Un lloc de reunió i treball, d'intercanvi d'idees i experiències, i que faciliti la tasca de tots els professionals redundant en el seu perfeccionament i en la consegüent millora de la qualitat de l'ensenyança.

Es a dir, el que se preten des d'ara és aconseguir que el nostre esforç per estar al dia sia una mica més col·lectiu que no individual (sense excloure, per descomptat, les aportacions i experiències de cadascú dins la seva classe); que el reciclatge i actualització es faci d'una manera més continuada i homogènea, a la llarga més sistemàtica.

Per això, podem dir que *Cap al C.E.P.* anam tots. O al manco que *Cap al C.E.P.* ens volen dur a tots. La qual cosa està bé si s'enten bé.

El que és cert és que el M.E.C. s'arrisca prou, segons l'orientació que vulgui donar al aquests Centres. Com també ens arriscam noltros amb l'utilització que en facem d'ells.

Quan ja tenim en les nostres mans l'esborrany del que serà l'Estatut del Professorat no Universitari, contemplam amb cert esglai que l'anomenada "Carrera docent" corre el risc de tenir-se més de la primera (carrera) que de la segona (docent). La qual cosa ens fa pensar si el M.E.C. no ha donat el "tro" de sortida cap a una autèntica carrera de "meritítis", i "perfeccionament del curriculum" que no professional. I en aquesta situació els C.E.P.s en poden ser uns subjectes passius. Es a dir el M.E.C. pot permetre que els C.E.P.s se converteixin en unes oficines burocràtiques d'expedició de títols i/o certificats que ens acreditin formalment que ens estam perfeccionant. I el professors podem caure en la trampa d'anar a obtenir uns "mèrits" més pel nostre "futur curricular" abans que acomplir l'objectiu immediatament anterior el perfeccionament "per se", el medi s'haurà convertit en finalitat.

D'altra banda, això que acabam d'apuntar pot provocar unes tensions i lluites, insospitades a hores d'ara, entre certes entitats per a col·locar en els òrgans decisoris d'els C.E.P.s a persones en funció de l'amiguisme i no de la competència. Com també pot motivar que la futura carrera docent quedi reduïda a una valoració de la quantitat més que de la qualitat.

Les primeres passes ja s'han donat. Que les coses segueixin ara un camí o l'altre depèn de l'Administració i de tots noltros.

L'Administració té en les seves mans la possibilitat que els C.E.P.s no se burocratitzin i acabin essent les perilloses fàbriques d'expedició de...

Els professors tenim el deure d'exigir que no sia el camí equivocant el que s'escolleixi; i tenim el dret, i deure, de veure els Centres com una cosa nostra; com uns llocs on anam a col·laborar amb noltros mateixos, solidàriament.

Ens hem de felicitar per ara, maldament que és prest per això, de les programacions d'activitats que van fent els Centres de Professors: organització de cursos, creació i/o fomentament de grups de treballs, subvenció d'experiències i investigacions... Es el camí adequat a seguir.

Hem de demanar al M.E.C. un major esforç en la dotació de pressupostos pels C.E.P.s, i la creació progressiva de més Centres per no caure en la massificació inconvenient. O en l'absurda situació que s'ofereixin places de professors col·laboradors del C.E.P. en distintes matèries, i que més endavant el M.E.C. no pugui alliberar —tal i com és de compromís— al professor que obtengui la plaça, de les hores de classe mínimes a les quals el propi M.E.C. s'hi havia compromès.

També és precís que se crein els Consells Assesors del C.E.P. amb caràcter definitiu immediatament. D'aquesta manera el Ministeri podrà superar les reticències creades a amples sectors professionals, en quan a improvisació en el Decret de creació dels C.E.P.s, i en el sistema d'anomenament provisional dels Directors. I aquests darrers no es trobaran tan desassistits ni tan carregats de responsabilitats que no les són pròpies.

